

Verdrag, op 5 april 1966 te Ankara ondertekend, tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Turkije, inzake sociale zekerheid

BRIEF VAN DE
MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
ontvangen: 26 juli 1966.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 25 augustus 1966.

's-Gravenhage, 19 juli 1966.

Ter voldoening aan artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrenge hierbij de tekst en de vertaling in het Nederlands van het op 5 april 1966 te Ankara ondertekende Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Turkije inzake sociale zekerheid, met Protocol van ondertekening, (*Trb.* 1966, 155) ¹⁾ over te leggen.

Een toelichtende nota bij dit verdrag gelieve U Hoogedelgestrenge hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal het verdrag alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

Aan

*de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal*

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

Toelichtende nota

Op 19 augustus 1964 is tot stand gekomen een Nederlands-Turkse Overeenkomst betreffende de migratie, de aanwerving en de tewerkstelling in Nederland van Turkse arbeiders (*Trb.* 1964, 142). In het kader hiervan zijn reeds honderdtallen Turkse arbeiders hier te lande tewerkgesteld. Op hen zijn de Nederlandse sociale verzekeringswetten van toepassing. Deze wetten bevatten enige bepalingen inzake woonplaats en nationaliteit, welke voor de toekenning van de in deze wetten voorziene prestaties een beletsel kunnen zijn. De omstandigheid, dat een werknemer tengevolge van de migratie van het ene naar het andere land afwisselend onder het ene, dan weer onder het andere stelsel van sociale zekerheid komt te vallen, doet tevens het gemis gevoelen door het ontbreken van enige coördinatie in de toepassing van de Nederlandse en de Turkse sociale zekerheidsstelsels.

Bij gelegenheid van de ondertekening van bovengenoemde overeenkomst werd dan ook overeengekomen op korte termijn de betrekkingen tussen de beide landen op het terrein der sociale zekerheid te regelen door de sluiting van een algemeen verdrag inzake sociale zekerheid. De tekst voor een zodanig verdrag werd door Nederland opgesteld. Over deze tekst werd volledige overeenstemming bereikt.

Bij de redactie van de tekst is dezerzijds gestreefd naar een zo groot mogelijke uniformiteit met de teksten van het Nederlands-Spaans Verdrag van 17 december 1965 inzake sociale zekerheid (*Trb.* 1963, 69) en de Verordening nr. 3 van de Raad van de E.E.G. inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers (*Pb EG.* van 16 december 1958).

Evenals aan genoemde internationale regelingen, liggen aan het onderhavige verdrag drie beginselen ten grondslag: de gelijkstelling van elkaars onderdanen ten aanzien van elk der betrokken nationale wetgevingen, de samenstelling van de in

elk der beide landen vervulde tijdvakken van verzekering of van arbeid ter beoordeling van de aanspraken op uitkering, indien deze aanspraken van de duur der verzekering afhankelijk zijn en ten slotte de mogelijkheid de prestaties der sociale zekerheid ook buiten het land waar het bevoegde uitvoeringsorgaan gevestigd is, te verlenen.

In het verdrag is voorts rekening gehouden met de omstandigheid dat in Nederland na 31 december 1966 geen afzonderlijke verzekering tegen geldelijke gevolgen van arbeidsongevallen en beroepsziekten meer zal bestaan. In *artikel 2* van het verdrag, dat het toepassingsgebied ten aanzien van de verschillende wettelijke regelingen vaststelt, ontbreekt dan ook, wat Nederland betreft, een vermelding van wettelijke regelingen te dier zake. Teneinde de belanghebbenden niet in het ongewisse te laten omtrent de prestaties, waarop ter zake van eventuele arbeidsongevallen aanspraak zal kunnen worden gemaakt, is in het bij het verdrag behorende protocol aangegeven in het kader van welke algemene wettelijke regelingen de Nederlandse uitvoeringsorganen alsdan prestaties zullen verlenen.

Aangezien de meeste bepalingen overeenkomen met die, welke in de reeds met andere mogendheden gesloten overeenkomsten voorkomen, moge de ondergetekenden volstaan met een toelichting op de voornaamste bepalingen.

Artikel 8. Hoewel in principe op de werknemer van toepassing zijn de wettelijke regelingen van het land, waar hij zijn werkzaamheden verricht, blijven op de werknemer, die door zijn werkgever naar het andere land is uitgezonden om daar een bepaald werk te verrichten, nog gedurende 24 maanden de wettelijke regelingen van het land van uitzending van toepassing. Deze regeling wijkt af van die, neergelegd in artikel 13, alinea *a*, van de E.E.G.-Verordening nr. 3 inzake de sociale

zekerheid van migrerende werknemers. Zij is minder stringent omdat de grootte tussen de grondgebieden van de beide landen af te leggen afstand het risico van eventueel misbruik van deze uitzonderingsbepaling vrijwel uitsluit. In het Turks-Duitse Verdrag van 30 april 1964 inzake sociale zekerheid is een overeenkomstige bepaling opgenomen.

Artikel 12. In dit artikel worden omschreven enerzijds de voorwaarden, waaraan de werknemer voor het recht op uitkeringen en verstrekkingen bij ziekte moet voldoen, wanneer hij zich van het ene naar het andere land begeven heeft om arbeid aldaar te verrichten, anderzijds de voorwaarden, onder welke hij nog rechten kan ontlenen aan de wettelijke regelingen, waaraan hij vóór zijn vertrek naar het andere land onderworpen was.

Artikel 13. Aangegeven worden de voorwaarden, waaronder de in een land verzekerde werknemers en diens gezinsleden recht op de prestaties van de ziekte- en ziekenfondsverzekering hebben, wanneer zij zich tijdelijk (bijv. wegens vakantie of als uitgezonden werkkraacht) naar het andere land begeven, dan wel ziek zijnde naar het andere land verhuizen. Tevens wordt aangegeven op welke wijze deze prestaties verleend worden.

Artikel 14. Dit artikel regelt de geneeskundige verzorging van de gezinsleden die in het ene land wonen, terwijl de kostwinner in het andere land verzekerd is. Aan hen worden de ziekenfondsverstrekkingen door het desbetreffende orgaan in hun woonland verleend overeenkomstig de in dat land geldende wettelijke bepalingen.

Artikel 16. Hebben de voorgaande artikelen betrekking op degenen, die op grond van hun werkzaamheden verzekerd zijn, het onderhavige artikel bevat voor hen, die op grond van het genot van een pensioen of rente tegen ziekte verzekerd zijn, een bijzondere regeling.

Hij die in het genot is van een pensioen of rente krachtens de wettelijke regeling van een land, kan onder zekere voorwaarden geneeskundige verzorging genieten ook indien hij in het andere land woont, terwijl degene die in het genot is van een pensioen of rente krachtens de wettelijke regelingen van beide landen, uitsluitend aan de wettelijke regeling van het land van zijn woonplaats aanspraak op geneeskundige verzorging kan ontlenen.

Artikel 17. Zijn door een ander orgaan dan dat, waarbij de verzekerde of de kostwinner verzekerd is, ziekenfondsverstrekkingen verleend, dan zullen de daarmee verband houdende uitgaven overeenkomstig de in dit artikel bedoelde regelen worden vergoed.

Artikel 19. Op het punt van de toekenning en berekening van de uitkeringen bij invaliditeit wijkt het verdrag af van het verdrag met Spanje en de E.E.G.-Verordening nr. 3. Aangezien in beide landen de duur van de verzekering van geen invloed is bij de vaststelling van het bedrag van de uitkering bij invaliditeit, kon worden afgezien van de gebruikelijke prorata-temporisberekening. Bij invaliditeit zal, ook wanneer de betrokkene in beide landen verzekerd is geweest, slechts één uitkering worden verleend en wel door het land, waar de betrokkene verzekerd is bij de aanvang van de invaliditeit.

Artikel 23. Voor de berekening van de ouderdomspensioenen en de weduwen- en wezenpensioenen daarentegen is de prorata-temporisregel in beginsel gehandhaafd voor verzekerden, die in beide landen verzekerd geweest zijn. *Artikel 25* biedt de Nederlandse organen echter de mogelijkheid de A.O.W.-pensioenen te berekenen met toepassing van uitsluitend de bepalingen van de Algemene Ouderdomswet. Deze berekeningswijze immers leidt tot practisch dezelfde uitkomst als de in het Verdrag voorziene prorata-berekening, terwijl een belangrijk voordeel voor de betrokkene is, dat zijn ouder-

domspensioenen sneller kan worden vastgesteld, omdat niet behoeft te worden gewacht op de ontvangst van de gegevens met betrekking tot de verzekering in het andere land.

Artikel 24. Het in de Nederlandse algemene ouderdomsverzekering gevolgde systeem van pensioenberekening brengt met zich, dat een Turkse gehuwde werknemer zonder nadere voorziening tijdens zijn werkzaamheden in Nederland slechts de helft van het gehuwdenpensioen opbouwt. De onderhavige bepaling nu strekt ertoe, het de bedoelde werknemer mogelijk te maken normaal het gehuwden-pensioen op te bouwen. Teneinde echter dubbele rechten te voorkomen, is bepaald, dat indien de in Turkije verblijvende echtgenote van de werknemer aldaar zelf verzekerd is, zij niet mede ingevolge de Algemene Ouderdomswet verzekerd kan zijn.

Artikel 26. Voor de weduwen- en wezenpensioenen is eveneens een van de E.E.G.-Verordening nr. 3 afwijkende regeling getroffen. Aan deze regeling ligt de gedachte ten grondslag, dat het voor de nagelaten betrekkingen van belang is dat hun aanspraken op pensioen op zo kort mogelijke termijn worden vastgesteld. Gekozen is derhalve een systeem, waarbij de nagelaten betrekkingen uitsluitend aanspraken kunnen ontlenen aan de wettelijke regeling, waaraan de overledene op het tijdstip van zijn overlijden onderworpen was. Voor zover de duur van de verzekering het bedrag der uitkering beïnvloedt, is bepaald, dat de tijdvakken van verzekering, vervuld in het andere land, in aanmerking moeten worden genomen als betref het tijdvakken van verzekering, vervuld ingevolge de wettelijke regeling welke op het tijdstip van overlijden van toepassing is.

Artikelen 27 en 28. Het hierboven aangegeven, aan het verdrag ten grondslag liggende beginsel van de gelijkstelling van elkanders onderdanen brengt met zich, dat Turkse onderdanen onder dezelfde voorwaarden als Nederlandse onderdanen voor de uit de artikelen 43 en 46 van de Algemene Ouderdomswet en de artikelen 55, 56 en 57 van de Algemene Weduwen- en Wezenwet voortvloeiende voordelen in aanmerking moeten kunnen komen.

Artikel 30. Zoals hierboven reeds werd uiteengezet, is bij de opstelling van de tekst van het verdrag rekening gehouden met de afwezigheid van een afzonderlijke wettelijke regeling in Nederland betreffende arbeidsongevallen en beroepsziekten. Deze zal immers bij het in werking treden van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering worden ingetrokken. Niettemin bleek het noodzakelijk enige bijzondere bepalingen in het verdrag op te nemen ten behoeve van personen die verzekerd zijn ingevolge de Turkse wetgeving inzake arbeidsongevallen en beroepsziekten of in het genot zijn van prestaties ingevolge die wetgeving voor de gevallen waarin zij tijdens hun verblijf in Nederland zich voor de noodzaak gesteld zien geneeskundige hulp in te roepen ter zake van hun ongevalsletsel. In deze gevallen zullen de Nederlandse ziekenfondsen voor rekening van de bevoegde Turkse organen de benodigde geneeskundige hulp verlenen.

Ten slotte is in het bij het verdrag behorende *protocol* een voorziening getroffen voor het geval het verdrag eerder in werking treedt dan de nieuwe Nederlandse wetgeving inzake de arbeidsongeschiktheidsverzekering. Alsdan zullen de nog vigerende bepalingen van de Nederlandse ongevallenverzekeringswetgeving mede tot het toepassingsgebied van het verdrag behoren. Dit betekent onder meer, dat in de in artikel 30 bedoelde gevallen de uitvoeringsorganen van de Nederlandse ongevallenverzekering dan nog als intermediair zullen optreden.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

G. M. J. VELDKAMP.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.